

سرمقاله: کتابخانه‌ها و کتابداران در دوران پسا کرونا^۱

کتابداران به عنوان اشاعه‌دهندگان دانش بشری و اطلاع‌رسانان دنیای پیچیده کنونی، نقشی حیاتی و بس مهم برعهده دارند. آنان برای انجام هرچه بهتر رسالت خود باید با پیشرفت دانش، علوم و تکنولوژی همگام بوده و دانش خود را بر اساس شرایط متغیر دنیای کنونی به طور مرتب روزآمد نمایند.

شرایط پیش آمده در دوران همه‌گیری کووید ۱۹ نشان داد که تغییرات اساسی در نحوه ارائه خدمات از آنچه که به طور سنتی فکر می‌کردیم به ما خیلی نزدیک‌تر است. تاثیر همه‌گیری کووید ۱۹ بر خدمات کتابخانه‌های دانشگاهی در زمینه‌های مختلف قابل توجه بوده و بدون شک بعد از سپری شدن این تجربه از طرف کاربران و کتابداران پارادایم‌های موجود تغییر کرده و برگشت به شرایط قبل تقریباً ناممکن است. بر همین اساس باید منتظر تغییرات اساسی در چگونگی ارائه خدمات کتابخانه‌ای باشیم. تجربه زیسته دو سال اخیر نشان داد علی‌رغم تعطیلات گسترده و قرنطینه، کتابخانه‌ها با استفاده از روش‌های خلاقانه توانستند به ارائه خدمات خود به روش‌های مختلف ادامه دهند. بنابراین باید این واقعیت را بپذیریم که برگشت به شرایط قبل از همه‌گیری تقریباً غیرممکن است، و در این راستا بتوانیم خود را برای مواجهه درست با شرایط جدید آماده کنیم.

از جمله مسائلی که کتابخانه‌ها و کتابداران در شرایط موجود باید مورد توجه قرار دهند مسائل زیر خواهد بود:

- سواد دیجیتال و اهمیت آموزش آن در کنار آموزش سواد اطلاعاتی
- استفاده از ظرفیت‌های آموزش آنلاین در ارائه خدمات کتابخانه‌ای
- توجه به تولید مجموعه‌های جدید منابع دیجیتال
- توجه به مجموعه‌های مشارکتی و شیوه‌های اشتراک منابع
- اهمیت دادن به منابع دسترسی آزاد و تدوین دستورالعمل‌های ارزیابی
- استفاده از ظرفیت‌های هوش مصنوعی و اینترنت اشیا در ارائه خدمات
- مدیریت کلان داده‌ها
- اهمیت دادن به تفکر انتقادی در بررسی شیوه ارائه خدمات و بررسی بسترها و ابتکارات جدید
- مدیریت چالش‌های پیش‌رو در مورد بودجه، دیجیتال‌سازی و دورکاری کارکنان

^۱. دکتر زهره عباسی، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و کتابخانه مرکزی دانشگاه